

Ägarpolicy

Bakgrund

En stor del av Konsumentkooperationens pensionsstiftelses ("Pensionsstiftelsen") kapital är placerat i aktier. Med detta ägande följer ett stort ansvar.

I förvaltningen utgår Pensionsstiftelsen alltid från följande tre delar: Ansvarsfull riskstyrning, ansvarsfulla placeringar och ansvarsfullt ägande. Att integrerat arbeta med dessa perspektiv och förvalta kapitalet med erforderlig omsorg är vad Pensionsstiftelsen har valt att kalla "ansvarsfull kapitalförvaltning". Inget perspektiv ska systematiskt hållas före det andra, istället ska de ständigt vägas mot varandra och balanseras på bästa möjliga sätt. Ansvarsfull kapitalförvaltning omfattar alla tillgångar och bedrivs med målet att uppnå en konkurrenskraftig avkastning samt att även i övrigt uppnå mesta möjliga nytta för de arbetsgivare som tryggar sina pensionsutfästelser i Pensionsstiftelsen samt dem som omfattas av Pensionsstiftelsens ändamål. Pensionsstiftelsen menar att den avkastning kunderna erhåller kan – och ska – vara mer än den rent ekonomiska.

En del av Pensionsstiftelsens kapital är placerat i noterade aktier och Pensionsstiftelsen är således en av de institutionella ägarna i svenska börsbolag. Därutöver har Pensionsstiftelsen även innehav i börsbolag utanför Sverige. Pensionsstiftelsen ska, i egenskap av större aktieägare, genom sina placeringar aktivt påverka bolagen där det bedöms relevant och där det finns möjligheter att nå framgång.

Pensionsstiftelsen har även innehav i räntebärande instrument utgivna av i första hand stater, kommuner och regioner. Pensionsstiftelsen investerar även i fastigheter och kan utöver detta investera i onoterade innehav.

Denna ägarpolicy omfattar Pensionsstiftelsens ägarstyrning av noterade aktiebolag och i tillämpliga delar även Pensionsstiftelsens onoterade innehav. I de fall Pensionsstiftelsen endast är indirekt ägare, exempelvis genom fondinvesteringar, ska Pensionsstiftelsen informera förvaltaren om den här ägarpolicyn och de förväntningar Pensionsstiftelsen har på ägarstyrningsarbete.

Syfte

Ägarstyrning ska ske i enlighet med de etiska placeringskriterier som tillämpas inom Pensionsstiftelsen, samt verka för en långsiktigt god avkastning på det förvaltade kapitalet.

Kanaler för aktiv ägarstyrning

Med vårt långsiktiga perspektiv tror vi att välskötta bolag, som till exempel integrerar hållbarhet i sin affärsmodell, över tid överträffar bolag med svag bolagsstyrning och utan fokus på hållbarhet.

Vi förväntar oss att bolagen delar vår syn på hållbarhet och vikten av god bolagsstyrning. Som ägare behöver vi därför vara tydliga och aktiva i att förmedla de förväntningar vi har på våra innehavsbolag, samt på ett aktivt sätt arbeta för att bolagen utvecklas i enlighet med förväntningarna.

Pensionsstiftelsen ska utöva sin ägarroll via följande kanaler:

- Bolagsstämmor; genom att medverka vid förarbetet inför bolagsstämmor när så är aktuellt och genom att aktivt delta i bolagsstämmor och där utöva sin rösträtt. Det kan även handla om att lägga egna förslag till bolagsstämmorna.
- Valberedningar; genom att delta i valberedningsarbetet inför bolagsstämmor i bolag där Pensionsstiftelsens ägande så motiverar. Om Pensionsstiftelsen inte är en av de största ägarna kan Pensionsstiftelsen skriftligen framföra sina synpunkter på valberedningsarbetet till valberedningen.
- Direkt kontakt; genom att träffa företrädare för de bolag vi investerat i, exempelvis bolagsledning och styrelser.
- Samverkan; genom samarbete med andra ägare – exempelvis i form av röstningssamarbeten, samarbeten kring aktieägarförslag till stämmor och vid direkt kontakt med bolag i specifika frågor.

Ägande i Sverige och utlandet

Arbetet med ägarstyrning innebär att vi behöver göra avvägningar avseende vilka frågor vi vill driva, och i vilka situationer vi tror att vi kan nå framgång på kort eller lång sikt. Även om vi har samma utgångspunkter och värderingar för såväl svenska som utländska bolag, blir det naturligt att våra möjligheter att få igenom dessa är större inom svenska bolag. Pensionsstiftelsen ska prioritera frågor som är principiellt viktiga och där vi har en större möjlighet att nå framgång.

Generellt gäller ståndpunkterna nedan både för svenska och utländska innehav. Vissa frågor, såsom exempelvis frågor kopplade till Svensk kod för bolagsstyrning ("Koden")¹, gäller dock enbart svenska bolag. I de fall lokal sed för bolagsstyrning skiljer sig från den svenska förespråkar Pensionsstiftelsen generellt en modell som följer av svensk sed.

För samtliga bolag sker vår ägarstyrning med utgångspunkt i Pensionsstiftelsens påverkanskriterier samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag, Förenta Nationernas principer för hållbara investeringar (UN Principles for Responsible Investments, PRI) och Global Compact.

Pensionsstiftelsen röstar på utländska bolagsstämmor genom ombud, så kallad proxyröstning, i de fall där det anses föreligga särskilt angelägna frågor ur ett ägarstyrningsperspektiv. Hur vi röstat rapporteras publikt. Det kan även förekomma att vi lägger egna förslag eller är med och stödjer andras förslag till stämmorna.

Svensk kod för bolagsstyrning

Pensionsstiftelsens ägarstyrning i svenska bolag ska i huvudsak baseras på vad som föreskrivs i Koden. För utländska bolag ska Pensionsstiftelsen utgå från de tankar och resonemang som ligger bakom Koden, om det inte finns skäl att göra nationella avvikelser i linje med god sed inom bolagsstyrning.

Syftet med Koden är att stärka förtroendet för de svenska börsbolagen genom att främja en positiv utveckling av bolagsstyrningen i dessa bolag. I de fall Koden inte följs ska

¹ Gällande Svensk kod för bolagsstyrning trädde i kraft den 1 december 2016. Den reviderades på grund av EU-kommissionens fortsatta arbete på bolagsstyrningsområdet, med ett antal regelförslag som följd, främst:

- EU-kommissionens rekommendation om kvaliteten på företagsstyrningsrapporteringen, ("följ eller förklara"),
- uppdaterat aktieägardirektiv,
- direktivet om icke-finansiell information m.m., samt
- direktivet och förordningen om revisorer och revision.

bolaget förklara eventuella avvikelser och anledningen till varför man valt att göra avsteg från Koden.

Pensionsstiftelsens inställning i specifika ägarfrågor

Styrelsens sammansättning och verkställande direktör

Pensionsstiftelsen anser att styrelsens ledamöter i de bolag vi investerat i bör väljas med hänsyn till de särskilda behov som bolaget har av olika kompetenser och erfarenheter. Likaså bör hänsyn tas till styrelsens mångfald vid val av enskilda ledamöter. En avgående verkställande direktör bör inte väljas till styrelseordförande. Pensionsstiftelsen anser vidare att verkställande direktör och styrelsens ordförande inte ska vara samma person.

Pensionsstiftelsen anser att:

- Valberedningens arbetsmetoder bör redovisas öppet i årsredovisningen och att processen för hur styrelseledamöter rekryteras bör tydligt presenteras i årsredovisningen, samt
- att rekryteringsbasen ska breddas genom att valberedningen ska kunna anlita extern hjälp från rekryteringskonsulter.

Styrelsens arvode

Styrelsearvodenas nivå ska vara marknadsmässig och beakta de särskilda kraven på ledamöternas engagemang. Styrelsearvoden bör inte kompletteras med konsultarvoden eller annan typ av ersättning om inte synnerliga skäl föreligger. Eftersom styrelsen har en viktig roll i att konstruera, besluta om och övervaka effekterna av ersättningsprogram för de anställda, får styrelseledamöterna inte försättas i en intressekonflikt och ska därför inte ingå i samma ersättningsprogram som de i koncernen anställda.

Ersättning till anställda och ledande befattningshavare

Pensionsstiftelsen anser att det ska finnas en genomtänkt, väl avvägd och transparent ersättningspolicy som omfattar riktlinjer för olika ersättningskomponenter. Policyn ska även omfatta villkor vid uppsägning och pension. Pensionsavsättningar bör vara premiebaserade. Ersättningsprogram utöver den fasta lönen ska användas som styrmedel endast under förutsättning att de bygger på marknadsmässiga villkor och att tilldelningen är befogad. Det är viktigt att hänsyn tas till bolagets strategi och verksamhetsområde.

Aktierelaterade incitamentsprogram

Aktierelaterade incitamentsprogram kan vara bra instrument dels för att belöna goda prestationer och resultat, dels förena ägarnas och ledningens intressen.

Förutom vad som föreskrivs i Koden och i Aktiemarknadsnämndens uttalanden (främst AMN 2002:1 och AMN 2010:40) verkar Pensionsstiftelsen för att bolagen följer Institutionella Ägares Förenings riktlinjer inför bolagsstämmobeslut avseende incitamentsprogram i svenska aktiemarknadsbolag från 2017, samt att förslag på sådana presenteras i en förankringsprocess med ägarna. Detta innebär bland annat att ersättningsprogrammen ska kopplas till företagets utveckling relaterat till konkurrenternas i samma bransch. Detta gäller svenska bolag.

För samtliga bolag gäller att ersättningsprogrammen vidare ska innehålla en tydlig motprestation:

- prestationskrav med mål som är transparenta och kommunicerade i förväg till de anställda. Dessa mål ska även så långt som möjligt redovisas för aktieägarna inför beslut och/eller presenteras i årsredovisningen i efterhand.

- och/eller att deltagarna tar egen ekonomisk risk genom egen investering. Det innebär att medarbetare kan få ta del av avkastningen som skapas men också dela den finansiella risk som andra ägare tar genom att investera i bolaget.

Ersättningsprogrammen ska vara tydligt förklarade, enkla att förstå och i god tid kommuniceras:

- aktieägarna ska ges en utförlig information om ersättningsprogram i kallelse till bolagsstämma och informationen ska också ingå i årsredovisningen. Här bör även utvärdering av tidigare program redovisas.
- ersättningsprogrammen ska vara tidsbegränsade och det ska finnas ett övre tak som begränsar ersättningens storlek. Styrelsen ska tydligt redovisa de totala kostnaderna för bolaget inklusive eventuella utspädningseffekter.

Diskussion med ägarna bör initieras i så god tid före kallelsen till stämman att ägarna hinner sätta sig in i förslaget. Det är av stor vikt att aktieägarna ges tillfälle att granska och ta ställning till den information som ges för att därmed kunna agera på ett relevant sätt. Det måste också finnas tid att omarbeta förslaget utifrån ägarnas synpunkter.

Revision

Pensionsstiftelsen anser att revisions- och regelfrågor ska ha en framskjuten plats i styrningen av bolaget. I övrigt ska revisorsval hanteras av valberedningen, vilket faller sig naturligt då revisorns uppgift även omfattar en granskning av styrelsens arbete. Detta följer även av Koden, och är en lösning som Pensionsstiftelsen generellt anser ska gälla även för utländska bolag.

Vidare anser Pensionsstiftelsen att ansvarig revisor och ansvarigt revisionsföretag ska rotera, i syfte att undvika att revisorns oberoende hotas. Pensionsstiftelsen anser vidare att revisionsföretaget, eller andra juridiska enheter nära förknippade med detta, inte ska utföra andra tjänster till bolaget i någon större omfattning utan att detta utförligt redovisas i bolagets årsrapportering.

Kapitalstruktur

Ledning och styrelse är ansvariga för att bolaget har en effektiv hantering av sitt kapital. Bolaget ska ha de finansiella resurser som krävs för att säkerställa och utveckla bolagets verksamhet på bästa sätt. Bolaget ska tydligt beskriva motiven till vald kapitalstruktur och utdelningspolitik.

Nyemissioner ska i första hand genomföras som kontantemissioner med företräde för bolagets befintliga aktieägare. I de fall som styrelsen finner befogat att avvika från detta krävs en utförlig motivering av ett sådant förslag till bolagsstämman.

Likabehandling av aktieägare

Pensionsstiftelsens uppfattning är att alla aktier i ett bolag som medför lika rätt till bolagets tillgångar och vinst bör behandlas lika och bör ha samma rättigheter. Med varje aktie i bolaget ska följa en röst. Vid ett erbjudande om uppköp ska budgivaren erbjudas samma ersättning för aktieslag med olika rösträtt.

Hållbarhet

Hållbarhet innefattar exempelvis områdena klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Pensionsstiftelsen anser att bolagets styrelse ska säkerställa att bolaget

aktivt arbetar med att implementera hållbarhet i bolagets verksamhet samt att struktur för arbetet liksom resultatet av det regelbundet offentliggörs i exempelvis årsredovisning och på hemsida.

Pensionsstiftelsen ska verka för att:

- bolaget ska arbeta i linje med principerna i FN:s Global Compact samt att bolaget ansluter sig till detta initiativ.
- bolaget ska utvärdera sin verksamhet i förhållande till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling samt kommunicera detta gentemot aktieägarna.
- bolaget ska identifiera och hantera relevanta risker och möjligheter med koppling till hållbarhetsområdet. Dessa bör löpande kartläggas, utvärderas och rapporteras till styrelsen.
- bolaget ska åta sig att arbeta med, och rapportera kring, klimatrelaterade risker och möjligheter i enlighet med exempelvis rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures eller motsvarande standard.
- bolagets styrelse ska säkerställa att uppförandekod och policydokument följs i alla delar av bolaget genom upprättande av styrnings- och ledningssystem. Här ingår såväl intern verksamhet som extern verksamhet genom affärspartner.
- bolaget ska ha en transparent och publik skattepolicy med relevant egen intern uppföljning.